

Febelgra
united in
graphics

n°10

FIRST

nov 2025

Maandelijks tijdschrift van de federatie van de Belgische grafische industrie vzw

IMPRESSION

De Indrukmakers
op Boektopia

Deloyale
concurrentie

editie

19

3.

Voorwoord

4.De Indrukmakers strippen op
Boektopia**6.**Deloyale concurrentie binnen de
sector**7.**Update sociale onderhandelingen
Infobladen eindejaarspremie &
feestdagen 2026**8.**

Klaar voor e-facturatie in 2026?

10.

EUDR: stand van zaken

12.Tools voor vrijwillige
duurzaamheidsrapportering**13.**Nieuwe EU-regels voor politieke
reclame**14.**Maak van rekrutering een
win-winverhaal**15.**

Sterke communicatie op de werkvloer

16:Vraag van de maand: bestaat de
werkhervattingspremie nog?**17.**

Activiteiten

20.

Update cijfers

22

Snelnieuws

23.

Papier in de kijker

24.

Partners in Creativity

First Impression is het maandelijks tijdschrift van de
federatie van de Belgische grafische industrie vzw
www.febelgra.be

Volg ons op sociale media:

www.linkedin.com/company/febelgra

www.facebook.com/febelgra

www.instagram.com/febelgra

Redactie Marisa Bortolin - Kelly Ciancimino - Kelly De Meuter -
Jeroen Van Eetvelde - Marc Vandenbroucke

Adres Febelgra vzw, Marsveldplein 2, 1050 Brussel - T + 32 2 680 06 68 -
info@febelgra.be

Drukwerk Antilope De Bie Printing

V.U. Marc Vandenbroucke, Marsveldplein 2, 1050 Brussel -
Lid van Unie van de Uitgevers van de periodieke pers vzw

VOORWOORD

De Indrukmakers: samen sterk

Marc Vandenbroucke – General manager

We bevinden ons midden in de herfst, en de bladeren vallen niet alleen letterlijk... Ook in onze sector waait er van alles: politieke onzekerheid, regelgeving die blijft schuiven – denk maar aan de EUDR die warm en koud blaast – en een algemeen gevoel van volatiliteit. Precies daarom is het belangrijk om af en toe stil te staan bij de kracht, de creativiteit en het vakmanschap die onze grafische sector kenmerken.

Bij het afsluiten van deze editie ligt het openingsweekend van Boektopia – het negen dagen durende boekenevenement in Kortrijk – net achter ons. Ook dit jaar waren **De Indrukmakers** present, en hoe! In dit nummer lees je er meer over, maar kort samengevat konden bezoekers er een gepersonaliseerde preview van een nieuw Suske en Wiske-album live laten drukken en afwerken.

Het resultaat? Een indrukwekkend staaltje printbeleving dat jong én oud wist te verrassen – en tegelijk een sterke boodschap bracht over waar De Indrukmakers voor staan: passie voor print.

Die prestatie kwam er echter niet zomaar. Ze is het resultaat van samenwerking en gedeelde expertise – iets waar onze sector terecht trots op mag zijn.

Canon leverde de hoogtechnologische print- en afwerkingsmodule die zorgde voor razendsnelle, kwalitatieve output. **Dataline** en **Enfocus** automatiseerden de workflow, met een vleugje artificiële intelligentie die menig bezoeker met open mond deed kijken. **Igepa** voorzag het hoogwaardige papier dat het verschil maakte in beleving: voelen, ruiken, beleven. Print in zijn puurste vorm.

Daarnaast boden drie leerlingen Digitaal Drukken van **Don Bosco Sint-Denijs-Westrem** een helpende hand en kregen ze de kans hun theoretische kennis om te zetten in praktijkervaring. En uiteraard was er **Standaard Uitgeverij**, met hun nieuwe Suske en Wiske-album als blikvanger en contentpartner van formaat.

Het project bewijst eens te meer wat mogelijk is wanneer de krachten binnen onze sector worden gebundeld. Technologie, creativiteit en passie – samen maken we indruk.

#SamenSterk

Veel leesplezier!

DE INDRUKMAKERS

De Indrukmakers strippen op Boektopia

Bezoekers drukten hun eigen Suske en Wiske-strip live op de stand

Wat. Een. Week! De vierde editie van Boektopia was opnieuw een feest voor boekenliefhebbers én voor iedereen die gelooft in de magie van print. Van 25 oktober tot en met 2 november trok de stand van De Indrukmakers op Kortrijk Xpo massaal de aandacht van jong en oud. Hier werd print niet alleen getoond, maar écht beleefd.

Suske en Wiske live in druk

Dit keer stapten we de wondere wereld van **Suske en Wiske** binnen. Het nieuwe album *Het Geweven Geheim* verschijnt pas op 13 november, maar bezoekers kregen alvast een **exclusieve avant-première**.

Meer nog: via een eenvoudige QR-code konden ze hun naam en foto toevoegen. Die foto werd met de hulp van AI zelfs omgezet tot een stripfiguur. Enkele minuten later rolde er een volledig **gepersonaliseerde** cover, samen met de eerste pagina's, uit de Canon-drukpers. Een unieke kans om het drukproces van dichtbij te beleven én met eigen ogen te zien hoe hedendaagse printtechnologie werkt.

Zo werd Suske en Wiske voor één dag Suske en Emma, Wiske en Maxime of Suske en Jeroen. Een persoonlijke

uitgave om meteen mee naar huis te nemen - een herinnering die je niet snel vergeet.

De stand was volledig in stripthema aangekleed, en Suske en Wiske namen het publiek mee in het verhaal van De Indrukmakers.

Jong talent in actie

Ook de volgende generatie drukkers stond paraat. **Leerlingen van Don Bosco Sint-Denijs-Westrem verzorgden mee de productie** en kregen de kans om hun technische kennis toe te passen in een live-omgeving. Zo tonen we dat de grafische sector ook voor de volgende generatie boeiend, creatief en innovatief is.

Negen dagen vol beleving

Van kinderen die trots hun eigen strip toonden tot ouders die vol bewondering het drukproces volgden: iedereen ging met een glimlach buiten. Ook VTM Nieuws kwam de beleving vastleggen. De conclusie was unaniem: drukwerk maakt indruk: tastbaar, verrassend en onvergetelijk. Het was elke dag, van bij de opening tot aan de sluiting, een drukte van jewelste.

Een welgemeende dankjewel aan onze partners **Canon, Don Bosco Sint-Denijs-Westrem, Enfocus, Dataline** en **Igepa** om deze editie mogelijk te maken. Samen lieten we opnieuw zien: print is lang nog niet dood.

Bij het ter perse gaan was de beurs nog volop aan de gang. In de volgende editie brengen we graag verslag over het exacte bezoekersaantal.

ACTUA

Deloyale concurrentie binnen de sector

Toepassingsgebied van het paritair comité als deel van de sociale onderhandelingen

Recent ontvingen wij de gemeenschappelijke eisenbundel van de syndicale organisaties. Dit document vormt het officiële startschot voor de sociale onderhandelingen 2025–2026, die normaal van start gaan op 6 november. Uiteraard houden wij onze leden nauwgezet op de hoogte van het verdere verloop van dit overleg. We staan echter nu al graag even stil bij één belangrijk punt uit de eisenbundel, namelijk:

De aanpak van oneerlijke concurrentie: wat bedoelt men hiermee?

Startende – maar soms ook bestaande – ondernemingen met nieuwe bedrijfsactiviteiten worden geregeld verkeerd geadviseerd door hun sociaal secretariaat of externe consultants. Gevolg: zij schrijven zich bij de RSZ in of werken onder een verkeerd paritair comité, bijvoorbeeld PC 100 in plaats van PC 130.

Dit is een structureel probleem binnen onze sector. Ondernemingen die de regels correct volgen, ervaren dit als **deloyale concurrentie**. Ook de vakorganisaties en overheidsdiensten tonen toenemende aandacht voor deze praktijk.

Ongelijke arbeidsvoorwaarden

De vakbonden hekelen vooral dat werknemers in foutief geclassificeerde bedrijven minder gunstige loon- en arbeidsvoorwaarden genieten dan hun collega's in bedrijven die wel onder PC 130 (de grafische sector) vallen. Dit terwijl ze inhoudelijk vaak dezelfde taken uitvoeren, met printproductie als hoofdactiviteit.

Een bijkomend knelpunt: de omschrijving van het toepassingsgebied van PC 130 dateert van 1974. De verouderde terminologie leidt tot interpretatieproblemen, die deze foutieve toepassingen verder in de hand werken.

Risico's en sociale inspectie

De risico's zijn reëel. Laten we dit illustreren met een praktijkvoorbeeld:

Een bedrijf dat hoofdzakelijk drukwerk produceert, resorteert sinds jaar en dag onder PC 100. Deze situatie kan op twee manieren in vraag worden gesteld:

- door de werknemers zelf (of hun vakbond);
- of door een sociale inspectie, al dan niet toevallig.

Stel dat dit bedrijf een digitale drukker in dienst heeft. Volgens de loonbarema's van PC 130 moet deze werknemer een uurloon van 21,3268 euro ontvangen (in een 37-urenweek). In PC 100 bedraagt het wettelijke minimumloon slechts 13,1885 euro per uur.

Veronderstel dat het bedrijf om marktconforme redenen haar digitale drukker 18 euro per uur betaalt. Dan bedraagt het verschil met het grafische minimumloon nog steeds 3,3268 euro per uur (!).

Worst case scenario

Wat zijn de gevolgen indien wordt vastgesteld dat het bedrijf toch onder **PC 130** valt?

1. **Achterstallig loon:** De arbeidsrechtbank kan een loonregularisatie van vijf jaar opleggen. In bovenstaand voorbeeld betekent dit al snel een kost van **± 37.700 euro** voor één voltijdse werknemer.
2. **Sociale zekerheidsbijdragen:** De RSZ kan met drie jaar terugwerkende kracht bijdragen opeisen.

Totaalplaatje: De hypothetische kost voor deze ene digitale drukker loopt dus op tot ruim **52.000 euro** (!).

Ons advies

Heb je twijfels over het juiste paritair comité in jouw bedrijf? Neem dan tijdig contact op met Febelgra. Wij staan klaar om jou objectief, discreet en kosteloos te adviseren. Een correcte inschrijving voorkomt onaangename verrassingen en juridische risico's.

 Vragen? Contacteer marc.vandenbroucke@febelgra.be

SOCIAAL

Update sectorale onderhandelingen

Het najaar markeert de start van de sectorale onderhandelingen binnen alle sectoren. De vakbonden reageren op de regeringsplannen met een uitgebreid eisenpakket, wat op gespannen voet staat met de huidige economische context. Het beloven moeizame onderhandelingen te worden, in een periode waarin sociale vrede belangrijker is dan ooit.

Opstart sociale commissie

Febelgra heeft recent een rondvraag gedaan bij haar leden om zich kandidaat te stellen voor de sociale commissie, die traditioneel om de twee jaar opnieuw wordt samengesteld. Deze commissie fungeert als het klankbord van de grafische sector tijdens de sectorale onderhandelingen. Samen met de leden van de commissie overlopen we de eisenbundel en bespreken we welke voorstellen wel of niet bespreekbaar zijn.

Dit jaar hebben 11 ondernemingen zich aangemeld voor deelname aan de commissie – een mooie vertegenwoordiging van de diversiteit binnen onze sector, zowel qua niches als qua grootte van de ondernemingen.

Wij danken hen alvast voor hun tijd, hun inzet en hun bereidheid om samen met ons deze onderhandelingen tot een goed einde te brengen.

De eisenbundel

Op 16 oktober ontvingen we de eisenbundel van de vakbonden. Ondanks de aanhoudend moeilijke situatie waarin de grafische sector zich al jaren bevindt, kregen we 22 eisen voorgeschoteld - waarvan de helft bovendien buiten het kader van de loonnormwet valt.

Op 6 november zitten werkgevers en vakbonden voor het eerst samen aan tafel om de onderhandelingen op te starten.

We beseffen dat deze onderhandelingen in een uitdagende context plaatsvinden, maar we blijven geloven in een constructieve dialoog tussen werkgevers en vakbonden. Samen met de leden van de sociale commissie zetten we alles voor evenwichtige en realistische akkoorden. We houden je via nieuwsbrief op de hoogte van de verdere stand van zaken.

 Vragen? Contacteer kelly.ciancimino@febelgra.be

Eindejaarspremie

In december wordt de eindejaarspremie uitbetaald, zowel voor arbeiders (PC 130) als voor bedienden (PC 200).

Hoe wordt de volledige premie berekend?
Welke dagen worden gelijkgesteld aan effectief gepresteerde dagen?

Al je vragen worden beantwoord in het infoblad 'Eindejaarspremie'. Scan de QR-code om het infoblad te raadplegen.

Feest- en vakantiedagen 2026

In 2026 valt O.L.V. Hemelvaart op een zaterdag en Allerheiligen op een zondag. Dat betekent dat je twee vervangingsdagen moet vastleggen op normale activiteitsdagen. Deze regeling moet in orde zijn vóór 15 december 2025.

Daarnaast geven we je graag een overzicht van de bijkomende vakantiedagen voor arbeiders, en leggen we uit wanneer en hoe feestdagen al dan niet uitbetaald worden.

Benieuwd naar de details? Raadpleeg dan snel het infoblad 'Feest- en vakantiedagen' via deze QR-code.

COMMERCEEL

Klaar voor e-facturatie in 2026? Zo bereid je je voor op Peppol

De deadline nadert: vanaf 1 januari 2026 wordt gestructureerde e-facturatie via het Peppol-netwerk verplicht voor alle btw-plichtige bedrijven in België. Papieren of PDF-facturen via e-mail zijn dan niet langer toegestaan. Deze overstap is veel meer dan een technische wijziging: het vraagt tijdige actie op organisatorisch én technologisch vlak.

E-facturatie in de praktijk: wat je moet weten

Peppol is een beveiligd en **gestandaardiseerd netwerk** voor het uitwisselen van elektronische facturen tussen bedrijven en overheden. Alles gebeurt via zogenaamde *Access Points* die de facturen verzenden en ontvangen in een gestructureerd XML-formaat.

Om e-facturen te kunnen ontvangen of versturen via Peppol, moet je bedrijf **geregistreerd zijn bij zo'n Access Point**. Je facturatie- of boekhoudsoftware maakt dan langs die weg een beveiligde verbinding met het netwerk waarop ook je klanten en leveranciers aangesloten zijn. De facturen komen zo rechtstreeks in je facturatiesysteem terecht, waar je ze eerst nog kan controleren. Pas daarna worden ze eventueel doorgestuurd naar je boekhoudpakket. Het facturatiesysteem vormt dus een belangrijke tussenstap.

Vergeet niet: **je moet niet alleen e-facturen kunnen versturen, maar ook kunnen ontvangen**. Denk aan leveranciersfacturen, maar ook de telecom- en energiefacturen van je bedrijf zullen via Peppol binnenkomen.

moet je **zelf een gecertificeerde Peppol-serviceprovider kiezen** om de koppeling (Access Point) met het netwerk mogelijk te maken. Via de QR-code kan je een lijst raadplegen met een overzicht van Peppol-gecertificeerde serviceproviders.

Wat moet je als bedrijf concreet doen?

Je zit goed op schema als je deze punten vandaag al kan afvinken:

- ☒ Je weet of je software (facturatie/ERP/boekhouding) Peppol ondersteunt (e-facturen verzenden én ontvangen!);
- ☒ Je bent geregistreerd of plant je registratie op het Peppol-netwerk om je Peppol ID te krijgen;
- ☒ Je hebt de Peppol-ID's van je klanten en leveranciers, of bent bezig deze op te vragen;
- ☒ Je interne processen (goedkeuring, boekhouding) zijn voorbereid op de digitale ontvangst en verwerking.

Hoe maak je je software Peppol-klaar?

Je software tijdig conformeren is dus van belang. Gebruik je facturatie-, boekhoud- of ERP-software? Controleer dan of die gestructureerde e-facturen via Peppol kan verzenden én ontvangen. Is dat niet het geval? Dan kan je meestal eenvoudig de extra functionaliteit aankopen bij je softwareleverancier. Let dus op, sommige software kan e-facturen enkel verzenden, andere ook ontvangen of automatisch verwerken in je boekhoudsysteem. Soms biedt je software echter geen eigen Access Point aan voor het Peppol-netwerk. In dat geval

Ben je nog niet zover? Volg dan dit stappenplan:

1. Controleer of je software Peppol-facturen kan verzenden én ontvangen (gestructureerde XML-bestanden);
2. Vraag indien nodig je softwareleverancier of boekhouder naar integratie of compatibiliteit;
3. Kies een gecertificeerde Access Point-provider (of gebruik die van je software), je registreert daarmee je bedrijf op het netwerk;
4. Breng je klanten en leveranciers op de hoogte van je overstap naar Peppol en vraag naar hun Peppol-ID;

5. Test tijdig met een beperkt aantal transacties en zorg dat je personeel voorbereid is.

Problemen en vertragingen voorkomen: waar moet je op letten?

Software up-to-date

Zorg dat je facturatie- of ERP-software Peppol ondersteunt en goed gekoppeld is aan je boekhoudsysteem om conversieproblemen te voorkomen. Stem dit af met je accountant als je het systeem niet zelf beheert.

Correcte klant- en leveranciersdata

Verzamel tijdig de juiste Peppol-ID's. Die zijn nodig om je handelspartners terug te vinden in het systeem, anders kan je niet factureren. Via de 'Peppol Directory' kun je wel op naam of ondernemingsnummer nagaan of een klant of leverancier e-facturen kan ontvangen. Of deze ook e-facturen kan verzenden wordt echter niet weergegeven. Foutieve of ontbrekende gegevens (zoals btw-nummer, bankrekening of referentie) kunnen eveneens leiden tot afkeuring van de factuur.

Validatie & integratie

Peppol-facturen worden automatisch verwerkt, zonder menselijke tussenkomst. Extra documenten of specifieke klantvermeldingen moet je wel zelf toevoegen. Communiceer bijvoorbeeld je algemene voorwaarden steeds tijdig en stuur ze niet pas mee met de factuur. Met e-facturatie kan je ze immers niet meer op de achterzijde weergeven.

Je leverancier is niet klaar

Je mag facturen weigeren. Vraag je leverancier om zich in regel te stellen, want hij riskeert sancties.

Je klant is niet klaar

Je mag de factuur op een andere manier bezorgen. De factuur blijft rechtsgeldig en jij voldoet aan je verplichtingen. Het is wel aan te raden

een clause te vermelden op de factuur, die hem aanspoort om zich in regel te stellen.

PDF in plaats van e-factuur

De gestructureerde elektronische factuur is vanaf 1 januari 2026 de enige factuur die wettelijk conform is. Het versturen van een PDF zal voorlopig gelden als foutieve facturatie (nog niet als het ontbreken van een factuur). De verzender ervan riskeert wel administratieve sancties.

Complexere facturen

Creditnota's, verzamelfacturen of vereenvoudigde facturen moeten ook met Peppol verstuurd worden. Test dit vooraf.

Status & betwistingen

De betwistingsmogelijkheden blijven bestaan, maar Peppol voegt optioneel technische statusberichten (Invoice Responses) toe. Deze kunnen de opvolging en afhandeling van betwistingen vergemakkelijken, mits

beide partijen ze hebben geactiveerd. Opgelet, de activering hiervan is belangrijk voor de betwisting van facturen.

Internationale klanten

De e-facturatieplicht geldt tussen Belgische ondernemingen. Buitenlandse klanten vallen onder hun eigen wetgeving, maar Peppol kan ook internationaal gebruikt worden als beide partijen aangesloten zijn.

Wacht niet, onderneem nu actie

De overstap naar e-facturatie via Peppol is onvermijdelijk en komt snel dichterbij. Bedrijven die zich nu voorbereiden, vermijden last-minute problemen en sancties. Door tijdig te schakelen, creëer je niet alleen compliance, maar ook efficiëntie op lange termijn.

➔ **Meer informatie?** Contacteer jeroen.vaneetveld@febelgra.be

Checklist: ben jij klaar voor Peppol?

- ☒ Mijn software ondersteunt Peppol;
- ☒ Mijn Access Point is geregeld;
- ☒ De Peppol-ID's van mijn klanten en leveranciers zijn opgevraagd en ontvangen;
- ☒ We hebben e-facturen getest en mijn team is ermee vertrouwd;
- ☒ We zijn klaar voor de wettelijke deadline vanaf 1 januari 2026.

EUDR: wijzigingen, uitstel en vereenvoudiging

Wat is de stand van zaken?

Geen nieuw uitstel van een jaar, maar wel enkele gerichte aanpassingen. Grote bedrijven krijgen vereenvoudigde verplichtingen, kleine bedrijven wat extra tijd. Wat zijn de belangrijkste voorgestelde wijzigingen van de EUDR, en wat is de huidige stand van zaken? Gaan de aanpassingen er echt komen of niet?

Context en wendingen

De Europese Ontbossingsverordening (EUDR) verplicht bedrijven, inclusief drukkerijen, om aan te tonen dat grondstoffen zoals hout en papier ontbossingsvrij zijn. Na een eerder uitstel werd de ingangsdatum vastgelegd op **30 december 2025** voor grote en middelgrote ondernemingen, en op **30 juni 2026** voor kleinere bedrijven.

In september 2025 maakte de Europese Commissie echter onverwacht bekend dat de EUDR mogelijk met een jaar zou worden uitgesteld, vanwege zorgen over de overbelasting van het IT-systeem. In haar officiële wetsvoorstel van 21 oktober werd vervolgens afgezien van dit algemene uitstel, maar werden gerichte **nieuwe ingangsdata en vereenvoudigingen** voorgesteld om het IT-systeem én bedrijven verderop in de keten (zoals drukkerijen) te ontlasten. Op het moment van schrijven moet het voorstel echter nog goedgekeurd worden door het Europees Parlement en de Raad, waardoor de uiteindelijke toepassing nog onzeker is.

Belangrijkste voorgestelde wijzigingen van de EUDR

1. Wijziging ingangsdatums

- Voor **grote en middelgrote ondernemingen** blijft de ingangsdatum op **30 december 2025**. Zij moeten de EUDR vanaf dan naleven, maar krijgen uitstel voor controles en boetes tot 30 juni 2026 (gedoogperiode).

- **Kleine en micro-ondernemingen** krijgen zes maanden extra uitstel en moeten pas voldoen aan de EUDR vanaf **30 december 2026**.

2. Vereenvoudigingen van verplichtingen

Nieuw onderscheid: primaire marktdeelnemers vs. ondernemingen verderop in de handelsketen

Er wordt een nieuwe categorie geïntroduceerd: 'marktdeelnemers verderop in de keten'. Dat zijn bedrijven die producten maken van grondstoffen of producten die al gedekt zijn door een zorgvuldigheidsverklaring van een partij vóór hen in de keten. Zij zijn voortaan niet langer verantwoordelijk voor het uitvoeren of verifiëren van het zorgvuldigheidsonderzoek of het indienen van een zorgvuldigheidsverklaring (DDS). Ze moeten wel de traceerbaarheid blijven waarborgen door referentienummers en verklaring-ID's van leveranciers te verzamelen en door te geven in de handelsketen.

Concreet voor drukkerijen:

- De primaire marktdeelnemer voert het zorgvuldigheidsonderzoek uit en dient de zorgvuldigheidsverklaring (DDS) in. Dit is de eerste partij bovenaan in de keten die de grondstoffen of producten produceert.
- Drukkerijen worden beschouwd als ondernemingen verderop in de keten.
- Drukkerijen, ongeacht kmo of niet-kmo, hoeven geen onderzoek te doen en geen zorgvuldigheidsverklaring (DDS)

in te dienen, als dit reeds door de primaire marktdeelnemer is gebeurd.

- Drukkerijen moeten de ontvangen referentienummers van hun leverancier wel blijven doorgeven aan hun klanten.
- Niet-kmo-drukkerijen moeten zich nog registreren in TRACES, maar hoeven geen DDS-verklaringen in te dienen.
- Alle drukkertijen moeten vijf jaar lang gegevens bewaren, zoals de naam en het adres van de leverancier, en de gekoppelde referentienummers of verklaring-ID's.

Nieuwe subcategorie van micro- en kleine marktdeelnemers

Er wordt een nieuwe categorie van micro- en kleine primaire marktdeelnemers geïntroduceerd (bv. kleine bosbezitters). Deze kleine marktdeelnemers aan het begin van de keten hoeven geen DDS in te dienen, maar slechts een vereenvoudigde verklaring in het informatiesysteem. Ze ontvangen een verklaring-ID die moet worden doorgegeven met de producten die zij op de markt brengen.

Volgende stappen

Om te kunnen worden uitgevoerd, moet het voorstel voor 30 december 2025 worden goedgekeurd door het Europees Parlement én de Raad, en gepubliceerd worden.

Zo niet, treedt de EUDR in haar huidige vorm in werking op 30 december 2025 voor grote en middelgrote ondernemingen, en op 30 juni 2026 voor kleine en microbedrijven.

Verwacht wordt bovendien dat, bij goedkeuring, de wetwijziging pas rond 25 december in het Publicatieblad zal verschijnen – amper vijf dagen voor de deadline. De Commissie werkt naar eigen zeggen intussen aan noodplannen zodat marktdeelnemers toch aan hun verplichtingen kunnen voldoen als het wetsvoorstel niet op tijd wordt aangenomen.

Over wat die noodplannen precies zullen inhouden, is voorlopig geen informatie beschikbaar.

Nieuwe problemen en onzekerheden

Het is positief dat de Commissie heeft gereageerd op de bezorgdheden van bedrijven en streeft naar verlichting van de verplichtingen voor ondernemingen verder in de keten. Toch gaat de aanpassing niet ver genoeg. Bovendien blijven er veel onzekerheden bestaan en worden er zelfs nieuwe gecreëerd, zoals de volgende:

Nalevingsdruk

Kleine ondernemingen moeten de EUDR pas een jaar later naleven dan grote en middelgrote bedrijven. Toch zullen zij in de praktijk vaak al eerder moeten voldoen, omdat grote afnemers referentienummers zullen eisen. Zo kunnen kleine bedrijven feitelijk toch gedwongen worden om eerder te voldoen, wat het systeem dreigt vast te laten lopen.

Doorgeven van referentienummers:

- Het blijft onduidelijk hoeveel referentienummers moeten worden doorgegeven. Het is in dit nieuwe scenario moeilijk in te schatten hoeveel

referentienummers drukkertijen van papierleveranciers zullen ontvangen. Het aantal referentienummers dat aan het einde van de keten moet worden doorgegeven, zal vermoedelijk veel hoger liggen dan onder de huidige EUDR. In sommige gevallen kan het zelfs oplopen tot honderden nummers per rol papier.

- De communicatie en het formaat van deze informatie zijn nog niet vastgesteld.
- Ook het batchprobleem blijft bestaan: referentienummers moeten gekoppeld worden aan specifieke producties.

Nog veel verduidelijking nodig:

- De toepassing van de wetgeving op reclamemateriaal is nog onduidelijk.
- Bij re-importen of exporten moeten referentienummers van eerdere leveranciers worden doorgegeven, wat extra complicaties oplevert.
- ...

Kortom: het wetsvoorstel komt op een zeer laat moment en schept, vlak voor de deadline, meer onduidelijkheid dan duidelijkheid. Verschillende sectoren ervaren het voorstel dan ook als onwerkbaar in de huidige vorm.

 Meer informatie? Contacteer jeroen.vaneetveld@febelgra.be

DUURZAAMHEID

Tools voor vrijwillige duurzaamheidsrapportering

Duurzaamheidsrapportage wordt steeds belangrijker, vooral voor kmo's die willen voldoen aan de groeiende vraag naar transparantie over hun milieu-, sociale en governance-impact. De VSME biedt een gestandaardiseerd, vrijwillig kader voor het rapporteren van deze duurzaamheidsgegevens. Maar zijn er tools die dit proces vergemakkelijken?

Rapportering op basis van VSME

De VSME (Voluntary Standard for SME's) is een eenvoudige en vrijwillige rapportagestandaard voor kmo's, op basis van een beperkt aantal datapoints. Ze bestaat uit een basismodule en een uitgebreidere module. Externe validatie door consultants is niet vereist; zelfverklaring volstaat. Zo kunnen Kmo's op een efficiënte manier rapporteren en voldoen aan duurzaamheidsverzoeken van banken en grote klanten.

Dat is de theorie, maar voor veel kmo's blijft het een uitdaging. Ze moeten de VSME doornemen, de benodigde gegevens over het bedrijf verzamelen en die omzetten in een rapport. Vaak ontbreekt het aan tijd om dit goed aan te pakken. Gelukkig komen er steeds meer digitale oplossingen die het proces vereenvoudigen.

Digitale tools vereenvoudigen duurzaamheidsrapportering

Binnen de Europese markt is op korte tijd een breed aanbod aan digitale VSME-rapporteringstools ontstaan, voornamelijk via private initiatieven. De variatie is groot: betalend of gratis, gedeeltelijk of volledig in lijn met de VSME, met of zonder artificiële intelligentie, en met of zonder extra tools zoals GHG-calculators of geolocatie- en biodiversiteitsfunctionaliteiten.

EFRAG, de Europese organisatie die de VSME ontwikkelde, biedt op haar website zelf een 'VSME Digital Template' aan: een uitgebreide Excel-versie met interactieve checkboxes, formules, validaties en links naar verduidelijkende richtlijnen. Hoewel deze tool de VSME-standaard duidelijk structureert met invulvelden en een grote stap vooruit is, blijft het een opgepompte Excel en is de manuele invoer van data noodzakelijk en omslachtig. Daarnaast heeft EFRAG ook een 'digital-Report-to-XBRL Converter' ontwikkeld, waarmee de VSME Digital Template kan worden omgezet naar een digitaal, zowel voor mensen als machines leesbaar, XBRL-rapport.

In Vlaanderen heeft **Vlaio** zich op de VSME Digital template gebaseerd om een eigen praktische en meer gebruiksvriendelijke Excel-tool te ontwikkelen (gratis downloadbaar op haar website).

Kube ESG: VSME-tool met artificiële intelligentie

Kube ESG is een gratis Belgisch online platform, ontwikkeld door technologiebedrijf Isabel en bankenfederatie Febelfin, dat kmo's helpt bij het rapporteren volgens de VSME-standaard. In tegenstelling tot de eerder vermelde tools, maakt het platform gebruik van AI om de rapportage te vereenvoudigen.

Belangrijkste functionaliteiten

- **AI-gestuurde gegevensverwerking:** data kunnen automatisch geëxtraheerd worden uit publieke bronnen (zoals de balanscentrale van de Nationale Bank) en uit documenten die de kmo zelf uploadt (energie- en waterrapporten, sociale balansen, EPC-scores, energie- en afvalfacturen, certificaten, beleidsdocumenten, enz.).
- **Versnelde rapportage:** het duurzaamheidsrapport kan in 1 à 2 uur worden gegenereerd, met minimale handmatige invoer.
- **Vereenvoudigde VSME-standaard:** duidelijke uitleg en

voorbeelden verschijnen bij het invullen datavulling wordt vereenvoudigd.

- **Automatisch delen:** naast klanten, investeerders en stakeholders kan de tool duurzaamheidsdata automatisch en direct delen met banken (met een opt-outmogelijkheid).

Extra ingebouwde tools

- GHG-calculator (broeikasgasemissies);
- Geolocatietool;
- Interoperabiliteit met andere programma's en sectorinitiatieven.

Beschikbaarheid

- Beschikbaar in vier talen (Engels, Frans, Duits en Nederlands);
- Volledig gratis voor kmo's;
- Verwachte lancering: eind dit jaar (momenteel in testfase).

Ontwikkelingen

We zoeken actief naar manieren om onze leden te ontzorgen op het gebied van de VSME en onderzoeken de mogelijkheid om begeleiding te voorzien bij het bepalen van de aanpak. Daarbij willen we verduidelijken welke gegevens nodig zijn voor rapportage en waar die te vinden zijn.

Digitale tools, inclusief AI-oplossingen, spelen echter een steeds grotere rol, en de ontwikkelingen gaan razendsnel. Naarmate deze technologieën beter worden in het extraheren van gegevens en het automatisch genereren van rapportages, zullen bedrijven steeds meer kunnen vertrouwen op AI om hun data te verzamelen, verwerken en duurzaamheidsrapporten te genereren.

Dat bespaart tijd en kan de nood aan externe begeleiding verkleinen. Veel zal echter afhangen van het tempo van deze innovaties.

 Vragen? Contacteer
jeroen.vaneetvelde@febelgra.be

Nieuwe EU-regels voor politieke reclame van kracht

Sinds 10 oktober 2025 gelden nieuwe Europese regels voor politieke reclame, waaronder ook politiek reclaimedrukwerk. De politieke reclame moet duidelijk gelabeld zijn en een transparantieverklaring bevatten, zodat burgers duidelijk kunnen herkennen wanneer het om politieke communicatie gaat en van wie die afkomstig is.

Voor drukkerijen gelden deze regels wanneer ze **inhoudelijk** meewerken aan politieke reclame – bijvoorbeeld door het ontwerp inhoudelijk te verzorgen of advies te geven dat invloed heeft op de boodschap of vorm. Of wanneer ze instaan voor de **verspreiding**, zoals bij direct mail.

In die gevallen draagt de drukkerij dezelfde verantwoordelijkheid als de uitgever of aanbieder van de politieke reclame. Wanneer je echter enkel uitvoerend werkt (dus puur als drukker-leverancier, zonder inhoudelijke betrokkenheid), val je niet onder deze verplichtingen.

Je kan je klanten wel ondersteunen bij het naleven van de nieuwe regels. In First Impression (september 2025, nr. 8, p. 14) verscheen hierover reeds een uitgebreid artikel. Daarnaast verstuurden we op 8 oktober een nieuwsbrief met handige templates, die je kan downloaden via de QR-code.

 Vragen? Contacteer
jeroen.vaneetvelde@febelgra.be

SOCIAAL

Maak van rekrutering een win-winverhaal.

De juiste persoon vinden voor een functie is niet altijd eenvoudig. Bruxelles Formation, verantwoordelijk voor de beroepsopleidingen in het Brusselse Gewest, biedt concrete oplossingen om bedrijven te helpen hun toekomstige talenten op te leiden en aan te werven, terwijl kandidaten een echte kans krijgen op werk.

Twee formules illustreren perfect dit win-winsamenwerkingsmodel:

1. De Individuele Beroepsopleiding in een Onderneming (IBO/FPIE)

Leid een Franstalige kandidaat rechtstreeks in jouw bedrijf op, volgens jouw eigen methodes en behoeften. Bruxelles Formation begeleidt jou gedurende het hele traject.

- **Win voor jouw onderneming:** een onmiddellijk inzetbare medewerker, perfect afgestemd op uw realiteit.
- **Win voor de kandidaat:** een opleiding op de werkvloer met een contract als resultaat.

Scan de QR-code voor meer informatie (FR):

2. De stage aan het einde van de opleiding

Ontvang gedurende enkele weken een gemotiveerde en gekwalificeerde stagiair uit de sector en test zijn of haar vaardigheden in de praktijk.

- **Win voor jouw onderneming:** een frisse blik, onmiddellijk inzetbare competenties en geen kosten.
- **Win voor de stagiair:** een eerste concrete werkervaring om zijn of haar carrière te lanceren.

Scan de QR-code voor meer informatie (FR):

SOCIAAL

Sterke communicatie op de werkvloer

In onze sector draait alles om precisie, timing en samenwerking. Communicatie is daarbij dé smeermiddel die de productie vlot doet draaien. Of het nu gaat om contact met klanten, overleg op de werkplek of het aansturen van teams: wie goed communiceert, wint tijd, voorkomt fouten en bouwt aan een sterke teamspirit.

Toch loopt het in de realiteit soms anders. Deadlines, stress en misverstanden zorgen voor wrijving, fouten of zelfs personeelsverloop. Precies daarom zet **GRAFOC**, het sectoraal loopbaanfonds voor de printmedia, volop in op communicatie. We stellen drie opleidingen voor die jou en je team helpen **groeien, verbinden én ontzorgen**:

#1 Mentorship

Nieuwe collega, duale leerling of stagiair in het team? Als mentor ben jij de sleutel tot hun succes. Een mentor begeleidt niet alleen op technisch vlak, maar bouwt vertrouwen op, ondersteunt ontwikkeling en helpt nieuwkomers stevig in hun schoenen staan. Na deze training weet je precies hoe je kennis overdraagt, motiveert en je nieuwe collega vlot integreert.

- 🕒 3 halve dagen
- 📍 In je bedrijf
- 👤 Arbeiders en bedienden

#2 Horizontale communicatie tussen teamleaders

Brandjes blussen, misverstanden in productie of onduidelijke afspraken tussen afdelingen? Dat kost **tijd, geld én energie**. Met gerichte, verbindende

communicatie tussen teamleaders en verantwoordelijken loopt elk printorder efficiënter van A tot Z. Minder stress, een vlottere flow en meer teamspirit: daar gaan we voor!

- 🕒 3 halve dagen
- 📍 In je bedrijf
- 👤 Arbeiders en bedienden

#3 Verbindende communicatie op de werkplek

Maak je medewerkers sterker, veerkrachtiger en meer betrokken met deze intensieve begeleiding, ondersteuning en coaching op hun werkplek. We vertrekken vanuit hun **talenten en competenties**, met als doel: **minder absentisme, meer motivatie en duurzame tewerkstelling**.

Aanpak:

- Tot 10 maanden intensieve begeleiding;
- Maandelijkse opvolging op de werkplek;
- Volledig maatwerk na een gratis intake;

- Nazorggesprekken tot 3 maanden na afloop;
- Laagdrempelige praktijkgerichte begeleiding.

Dankzij onze jarenlange ervaring in de printsector weten we precies wat werkt op jouw werkplek.

- 🕒 Op maat
- 📍 In je bedrijf
- 👤 Arbeiders en bedienden

Enkele referenties:

Brady, Albe De Coker, Asteria Group, Triakon, Pikt-O-Norm, Tsubo Print & Sign, Orbo Labels, Autajon Labels, Desmedt Labels, Daddy Kate, Etivoet, GMG Lucas Zeefdruk, Arijis, Decolet, Universitas.

Vraag je opleiding aan en investeer in communicatie die werkt.

Want wie goed communiceert, drukt beter!

➡ **Meer informatie?** [Grafoc.be](https://www.grafoc.be) of david.benoit@grafoc.be

VRAAG VAN DE MAAND

Bestaat de werkhervattingspremie nog en wat zijn de voorwaarden?

Ja, de werkhervattingspremie bestaat nog. Ze werd eerder dit jaar verlengd. Als werkgever kan je deze premie aanvragen wanneer een werknemer die minstens één jaar arbeidsongeschikt is, het werk gedeeltelijk hervat met goedkeuring van de adviserend arts van het ziekenfonds. De werknemer moet hierbij aangepast werk uitvoeren dat rekening houdt met zijn of haar gezondheidstoestand. Het kan gaan om een werknemer die al vóór de arbeidsongeschiktheid bij jou in dienst was, of om iemand die je nieuw aanwerft.

Voorwaarden om in aanmerking te komen

- **Aangepast werk:** De werknemer moet aangepast werk verrichten dat rekening houdt met zijn of haar gezondheidstoestand.
- **Duur van tewerkstelling:** De werknemer moet **minstens drie maanden bij jou in dienst blijven**.
- **Type tewerkstelling:** Het moet gaan om een tewerkstelling via een arbeidsovereenkomst (bepaalde of onbepaalde duur) of een overeenkomst in het kader van alternerend leren (dual leren). Flexi-jobs, gelegenhedswerk, werk in maatwerkbedrijven (PC 327) en vrijwilligerswerk komen niet in aanmerking.
- **Startdatum:** De maatregel liep af op **1 april 2025**, maar werd intussen verlengd, al moet dit nog officieel gepubliceerd worden in het Belgisch Staatsblad. Aanvragen kunnen echter nu al worden ingediend voor werkhervattingen die vanaf 1 april 2025 zijn gestart.

Bedrag en aanvraagprocedure

De premie bedraagt **1.725 euro** en kan slechts één keer per werknemer worden toegekend. Je kan de premie ten vroegste na drie maanden aangepast werk aanvragen, via het ziekenfonds:

- Online via de RTWP-tool van het Nationaal Intermutualistisch College;
- Op papier via een formulier op de website van het RIZIV (nog mogelijk tot 31 december 2025).

Vanaf 1 januari 2026 zal de aanvraag enkel online kunnen gebeuren.

 Vragen? Contacteer
kelly.ciancimino@febelgra.be

TERUGBLIK

Breakfast Talk @ Empack

Op donderdag 23 oktober bracht Febelgra professionals uit de grafische en verpakkingswereld samen op Empack Mechelen, dé vakbeurs waar de toekomst van verpakkingen centraal staat. Tussen meer dan 120 exposanten genoten de deelnemers van een inspirerende voormiddag vol netwerking en inzichten.

De dag begon met een gezellig **ontbijtbuffet**, waar collega's en partners elkaar in een ontspannen sfeer konden ontmoeten. Nadien volgde de keynote van **Sven Van de Perre** van **Tropos AR**: "Print meets digital: immersive experiences in packaging."

Tijdens deze boeiende sessie ontdekten de aanwezigen hoe AR en VR verpakkingen en drukwerk tot leven brengen. Door digitale lagen te combineren met fysieke print creëren merken belevingen die emoties oproepen, verhalen vertellen en de band met de consument versterken.

Na de keynote kregen de deelnemers de kans om de beursvloer te verkennen en zich te laten inspireren door de nieuwste technologieën, trends en duurzame oplossingen in de verpakkingswereld.

ACTIVITEITEN

PrintBar West-Vlaanderen

20 november

Cultuurhuis
Cinema De Keizer

Lights, camera, action!

PrintBar West-Vlaanderen opent de deuren van een uniek stukje erfgoed: **Cinema De Keizer in Lichtervelde**, de oudste dorpsbioscoop van ons land!

Vandaag is Cinema De Keizer erkend als erfgoed én de enige nog actieve zaal uit de Belgische filmpionierstijd waar nog steeds films worden vertoond. Een plek waar nostalgie en authenticiteit bezoekers blijven betoveren.

Tijdens deze editie van de PrintBar nemen we je mee op verkenning door dit bijzondere gebouw en delen we de verhalen die in de muren fluisteren. Daarna volgt een korte voorstelling en sluiten we feestelijk af met een gezellig netwerkmoment vol bubbels, bites & good vibes.

Let's make it a roaring night to remember!

Programma

- 18u00** Ontvangst met bubbels
- 18u30** Ontdekkingstocht door Cinema De Keizer
- 19u15** Korte filmvoorstelling
- 20u00** Netwerkmoment met hapje en drankje
- 23u00** Einde

Mis het niet:

Masterclasses

vigc

Essentiële keuzes in digitaal printen

18/11 & 16/12

Online

In deze masterclass ontdek je de belangrijkste technologieën binnen digitaal printen – van toner en inkjet tot hybride oplossingen. Je leert hoe deze technieken werken, welke materialen en kwaliteitsniveaus ze bieden en hoe ze scoren op vlak van recyclage.

De opleiding helpt je om beter te begrijpen welke technologie het best aansluit bij de noden van je klant en je productie, zodat je met vertrouwen de juiste keuzes kan maken.

Impact van AI op de grafische sector

27/11

Ricoh Vilvoorde

Tijdens deze masterclass ontdek je hoe artificiële intelligentie de grafische industrie transformeert. Onder begeleiding van AI-expert Pieter De Buysser en VIGC-consultant Carl Van Rooy leer je zowel de theorie als de praktische toepassingen van AI in print en grafische processen kennen.

Naast inspirerende voorbeelden werk je in groep aan concrete AI-ideeën voor de sector op een interactieve en toegankelijke manier. De ideale kans om je kennis te verdiepen en mee te bouwen aan de printwereld van morgen.

TERUGBLIK

PrintBar Limburg & Brabant

Goed gebrouwen gezelligheid in Leuven

De nieuwste PrintBar bracht de Limburgse en Vlaams-Brabantse grafische professionals samen in De Hoorn in Leuven, een plek met karakter en geschiedenis. Waar ooit het eerste Stella Artois-biertje werd gebrouwen, kwamen nu creatieve geesten uit de sector bijeen voor een inspirerende avond vol smaak, ontmoeting en ontspanning.

Onder de deskundige begeleiding van **Rudy Beckers**, jurylid bij het Belgisch Kampioenschap Biertappen, maakten

de deelnemers kennis met de rijke Belgische biercultuur. Niet zomaar proeven, maar écht leren degusteren:

van het herkennen van aroma's tot het beoordelen van schuimkraag en afdronk. Er werd gelachen, geproefd en natuurlijk ook een beetje gestreden – want de oplettende kenners werden tot bierkampioen gekroond.

De avond werd afgesloten met een gezellige **barbecue**, een adembenemend zicht op de Leuvense skyline en vooral: veel fijne gesprekken tussen collega's en partners uit de sector.

LONEN EN INDEXEN

update cijfers

	Gezondheidsindex	Afgevlakte index
apr 25	134,77	132,79
mei 25	134,54	132,55
jun 25	135,04	132,36
jul 25	135,60	132,29
aug 25	135,64	132,50
sep 25	135,26	132,68

Indexprognose

Arbeiders PC 130

Januari 2026: 0,61%

Bedienden PC 200

Januari 2026: 2,13%

Je kan de laatste actuele cijfers steeds raadplegen op onze website:

RSZ-percentages						
vanaf 01.07.2025	ARBEIDERS			BEDIENDEN		
	Bedrijf 1	Bedrijf 2	Bedrijf 3	Bedrijf 1	Bedrijf 2	Bedrijf 3
	<10 psl	10-19 psl	≥ 20 psl	<10 psl	10-19 psl	≥ 20 psl
Basisbijdragen	19,88	19,88	19,88	19,88	19,88	19,88
Overige bijdragen	11,16	12,85	12,90	5,59	7,28	7,33
Fondsen bestaanszekerheid	1,46	1,76	1,76	0,23	0,23	0,23
Totaal WG bijdragen	32,50	34,49	34,54	25,70	27,39	27,44

De eenmalige betaling voor jaarlijkse vakantie is niet opgenomen in deze tabel.

Sociale loonlast arbeiders (PC130)						
vanaf 01.07.2025	1 PLOEG		2 PLOEGEN		3 PLOEGEN	
	coëfficiënt	percentage	coëfficiënt	percentage	coëfficiënt	percentage
Tijdslast 1	1,2103	21,03%	1,3032	30,32%	1,5130	51,30%
Tijdslast 2 zonder sociale lasten	0,0234	2,34%	0,0243	2,43%	0,0243	2,43%
Sociale lasten	1,5313	53,13%	1,5313	53,13%	1,5313	53,13%
Totale sociale loonlast	1,8767	87,67%	2,0198	101,98%	2,3411	134,11%

Berekeningen op basis van een bedrijf met ≥ 20 personeelsleden en loonklasse XIV.

Er werd rekening gehouden met de niet doorstorting van de voorheffing van 22,80% bij ploegenarbeid.

Sociale loonlast bedienden (PC200)		
vanaf 01.01.2025	coëfficiënt	percentage
Tijdslast 1	1,2703	27,03%
Tijdslast 2 zonder sociale lasten	0,0906	9,06%
Sociale lasten	1,3114	31,14%
Totale sociale loonlast	1,7561	75,61%

Er werd geen rekening gehouden met de structurele lastenvermindering, de ecocheque van €250 (voltijdse bediende) en de premie van €250 (invoege vanaf 2016).

Loonindex*		
Jaar	Datum	Index
2025	01.07.2025	216,88
	01.01.2025	213,74
2024	01.04.2024	208,47
	01.01.2024	204,43
2023	01.02.2023	202,89
2022	01.12.2022	198,96
	01.10.2022	195,10
	01.08.2022	191,33
	01.05.2022	187,63
	01.02.2022	183,99

*Evolutie van uurloonkost op basis van uurloonkost in januari 1993 (€ 18,8878 en loonindex 100). De berekening is gebaseerd op loonklasse 14.

Papierindexen					
Datum	Offset houtvrij	Maco houtvrij	Maco houthoudend	Maco hh LWC offset 60g	Maco hh SC offset 56g (A)
30.09.2025	325,29	326,93	360,91	350,04	371,79
31.08.2025	333,92	334,80	360,91	350,04	371,79
31.07.2025	335,65	337,42	360,91	350,04	371,79
30.06.2025	342,55	343,54	364,62	353,37	375,88
31.05.2025	350,32	354,90	364,62	353,37	375,88
30.04.2025	350,32	354,90	364,62	353,37	375,88
31.03.2025	350,32	354,90	364,62	353,37	375,88
28.02.2025	350,32	354,90	364,62	353,37	375,88
31.01.2025	352,91	354,90	364,62	353,37	375,88
31.12.2024	356,36	356,65	367,10	355,59	378,60
30.11.2024	359,81	360,15	367,10	355,59	378,60
31.10.2024	359,81	361,02	367,10	355,59	378,60
30.09.2024	361,54	366,26	367,10	355,59	378,60
31.08.2024	361,54	366,26	367,10	355,59	378,60

De papierindexen geven de evolutie weer van de aankoopkosten van papier, één van de voornaamste grondstoffen in de grafische nijverheid. Er worden indexen berekend voor het offset houtvrij papier, het MACO houtvrij papier en het MACO houthoudend papier. Referentiepunt zijn de aankoopkosten op 01.01.1973. De indexen van de papierprijzen worden op die datum gelijkgesteld aan 100.

De meeste recente cijfers vind je op onze website www.febelgra.be onder 'Diensten / Commercieel / GIL-etiket'. De auteurs, de redactie en de uitgever streven naar betrouwbaarheid van de gepubliceerde informatie waarvoor ze echter niet aansprakelijk kunnen worden gesteld.

SNELNIEUWS

Els Vansteenkiste neemt afscheid als directeur Fespa Belgium en wordt opgevolgd door Jeroen Depraetere

Na vier jaar neemt **Els Vansteenkiste** afscheid als directeur van **Fespa Belgium**. Met haar aanstekelijke energie, warme persoonlijkheid en groot hart voor print groeide de organisatie en werden tal van initiatieven opgestart: van de eerste World Wrap Masters Belgium en Fespa Wallonië, tot projecten voor jongeren, kennisdeling in expertgroepen en de bloei van Fespa Ladies.

“Ik ben trots op wat we samen hebben bereikt en dank het bestuur voor hun steun. We hebben ideeën gedeeld, een sterk netwerk opgebouwd en mensen samengebracht,” zegt Els Vansteenkiste. Haar hart voor print en tomeloos enthousiasme hebben de organisatie en sector geïnspireerd. Els blijft actief bij Fespa Global, waar ze internationale business development zal ondersteunen.

Tijdens de vakbeurs Sign2Com werd **Jeroen Depraetere** voorgesteld als opvolger. Met ruime ervaring in de audiovisuele mediawereld en sectororganisaties,

waaronder de EBU en Tuvalu Media, zal hij samen met voorzitter **Kirsten De Dycker** Fespa Belgium verder leiden.

“Mijn doel is leden verbinden en waarde creëren voor de sector. Wat vroeger om omroepen ging, gaat nu om bedrijven in print en sign,” zegt de nieuwe directeur.

Drukwerk van Die Keure leeft verder bij INNI group

Vlak voor de zomer sloot **Die Keure** haar drukkerij in Brugge. De drukactiviteiten zelf worden echter voortgezet en vinden een nieuwe locatie bij **INNI group**, de zustersvennootschap van Die Keure.

INNI group neemt niet alleen de productie over, maar ook een aantal medewerkers van Die Keure. Hun expertise, ervaring en klantenrelaties verhuizen mee. Zo blijven vakmanschap en kennis behouden en worden ze bovendien versterkt door het uitgebreide machinepark, wat snellere in-house productie mogelijk maakt.

Ontdek het verbeterde MultiDesign®

We hebben nieuwe kwaliteiten toegevoegd aan ons MultiDesign®-assortiment, waaronder een gloednieuwe **Soft White-tint** en een hogere opdikking.

Het resultaat is een reeks papiersoorten die nog beter aansluiten bij de uiteenlopende behoeften van ontwerpers, drukkers en uitgevers.

Bij de productie van een boek of publicatie kun je verschillende parameters aanpassen, afhankelijk van het doel. Toch zijn er een aantal

eigenschappen die altijd belangrijk blijven: het papier moet goed bedrukbaar zijn, prettig leesbaar zijn en aangenaam aanvoelen.

MultiDesign® biedt precies die balans. Het combineert technische prestaties met een luxueus gevoel voor drukwerk dat niet alleen gezien, maar ook gevoeld wil worden.

De nieuwe **Soft White-tint** voegt een vleugje warmte toe zonder uitgesproken wit, naturel of ivoor te zijn. Ideaal voor ontwerpen die zachtheid, rust en tijdloze elegantie

uitstralen. Deze tint is verkrijgbaar in **Original** en **Rough**.

Daarnaast kun je nu kiezen uit een hogere **opdikking** van **1.5, 1.85 en 2.0**. Dat zorgt voor een papier dat voller aanvoelt, een uitstekende opaciteit heeft en een luxueuze indruk nalaat bij elke pagina.

Of het nu gaat om een roman, merkboek, jaarverslag of kunstpublicatie, **MultiDesign®** is de juiste keuze voor wie waarde hecht aan uitstraling, textuur en leescomfort.

First Impression werd gedrukt op **MultiDesign® Original 1.5 Soft White 120 g/m²**. De cover werd gedrukt op **MultiDesign® Rough 1.5 Soft White 240 g/m²**.

MultiDesign®, beter oppervlak, nieuwe tint, hogere opdikking.
De ideale keuze voor elk boekproject!

www.papyrus.com

Partners in Creativity

 EASYPAY GROUP
INNOVATION IN HR

 Monizze

antalis TM

 SELECT | **baople**

artience
TOYO INK EUROPE

Lab9 | PRO

POUD PAPIER
JOZEF MICHEL

Canon

VINK
plastic solutions and more

 DATALINE

 WINTER & COMPANY
Digital Ink Coverage
since 1985

 IGEPA

SARPI **VEOLIA**

PAPYRUS

HEIDELBERG

Land **DIGITAL PRINTING**